

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
Кафедра гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан факультету туризму

_____ доц. Холявка В. З.

«_____» _____ 2020 р.

Методичні рекомендації
до написання контрольної роботи
з дисципліни «**РИТОРИКА**»
для здобуття рівня вищої освіти «бакалавр»

спеціальність
073 «Менеджмент»

Львів - 2020

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою гуманітарних дисциплін ЛДУФК
імені Івана Боберського

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

гуманітарних дисциплін канд. іст. наук,

професор _____ (Полянський О. А.)

РОЗРОБНИКИ: Гузенко Ірина Іллівна, старший викладач
кафедри гуманітарних дисциплін

РЕЦЕНЗЕНТ: кандидат юридичних наук, доцент кафедри трудового, аграрного
та екологічного права ЛНУ імені Івана Франка доц. Ващишин М. Я.

Обговорено та рекомендовано Вченою радою факультету туризму

Протокол № 1 від « » жовтня 2020 року

Голова Вченої ради факультету туризму _____ доц. В. З. Холявка

© Гузенко І. І., 2020

© Львівський державний університет
фізичної культури імені Івана Боберського, 2020

ВСТУП

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ до написання контрольної роботи з курсу «Риторика» складені відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 073 – «Менеджмент».

Предметом «Риторики» є словесна діяльність фахівців галузі.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна тісно пов'язана з українською мовою, комунікацією, педагогікою, психологією, поетикою, логікою, філософією.

Програма навчальної дисципліни складається з одного змістовного модуля:

1. Риторика як предмет. Теоретичні і практичні аспекти риторики.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни:

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Риторика» є удосконалення словесної діяльності, формування вміння послуговуватися набутими знаннями у повсякденному житті.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Риторика» є:

1. Опрацювання теорії ораторського мистецтва управлінців.
2. Вивчення видів ораторського мистецтва, стилів мовлення, законів і жанрів.
3. Ознайомлення із критеріями культури мови, різновидами невербальної комунікації.
4. З'ясування ораторських вмінь і навичок у контексті професійної діяльності менеджера.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

1. Сутність та особливості основ риторики.
2. Особливості міжособистісного спілкування.
3. Критерії культури мови.
4. Закони і жанри риторики.

5. Практичні аспекти риторики.
6. Вимоги до вживання риторичного слова в управлінській сфері.
7. Методику та етапи підготовки промови.
8. Риторичні комунікативні ситуації в управлінській сфері.
9. Ораторські прийоми у літературній мові.
10. Загальні вимоги до усного спілкування.
11. Мовленнєвий етикет українського народу.

вміти:

1. Формувати власні ораторські уміння та навички.
2. Володіти риторичними навичками менеджера.
3. Удосконалювати ораторські уміння та навички у контексті професійної діяльності.
4. Володіти основами техніки мовлення.
5. Фахово спілкуватися, послуговуватися набутими знаннями у повсякденному житті.
6. Володіти нормами української літературної вимови.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/3кредити ECTS.

Модульний контроль проводиться після завершення семінарських занять і здійснюється за навчальним матеріалом, який розглядався в курсі «Риторика»

Формування програмних компетентностей

Постреквізити:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти таких результатів навчання:

1) загальні компетентності:

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

2) фахові компетентності:

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Теми лекційних занять

Лекція 1. Риторика як предмет. Закони і жанри риторики

1. Предмет і основні завдання риторики.
2. Вимоги до вживання риторичного слова в управлінській сфері.
Ораторські вміння і навички у контексті професійної діяльності менеджера.
3. Закони риторики:
 - 3.1. Концептуальний.
 - 3.2. Моделювання аудиторії.
 - 3.3. Стратегічний.
 - 3.4. Тактичний.
 - 3.5. Мовленнєвий.
 - 3.6. Ефективної комунікації.
4. Жанри риторики:
 - 4.1. Академічний.
 - 4.2. Соціально-побутовий.
 - 4.3. Лекційно-агітаційний.
 - 4.4. Дипломатичний.
 - 4.5. Військовий.
 - 4.6. Рекламний.

Лекція 2. Ораторське мистецтво у Стародавньому світі:

- у Стародавньому Єгипті;
- у Стародавній Індії;
- у Стародавньому Китаї (Конфуцій);
- у Стародавній Греції (Аристотель, Сократ, Платон);
- у Стародавньому Римі (Цицерон)

Лекція 3. Ораторське мистецтво в Україні

1. Витоки давньоукраїнського красномовства (Київська Русь).

2. Українське красномовство у XIII-XVII ст.
3. Київська школа риторики XVII-XVIII ст.
4. Українське риторичне слово за часів панування Російської та Австро-Угорської імперії.
5. Красне слово Т. Шевченка — взірць ораторського мистецтва.

Лекція 4. Усне ділове спілкування

1. Мовленнєвий етикет українського народу.

Словесні формули ввічливості в системі українського мовленнєвого етикету.

2. Загальні вимоги до усного спілкування.
3. Офіційні зустрічі. Культура управління.
4. Телефонна розмова менеджера.
5. Публічний виступ.

Лекція 5. Практичні аспекти риторики

1. Методика та етапи підготовки промови.
2. Логіка та емоції в промові.
3. Ораторські прийоми у літературній мові.

Тривалість виконання контрольної роботи не повинна перевищувати двох академічних годин. До написання контрольної роботи допускаються студенти незалежно від результату поточного контролю.

Робота (письмова) повинна бути виконана самостійно, охайно, без закреслень та інших помарок, розбірливо і грамотно. Використання в процесі виконання роботи будь-яких допоміжних матеріалів (довідників, навчальних посібників, підручників і таке ін.) не допускається.

У роботі студент повинен:

- чітко сформулювати визначення того чи іншого терміна або поняття;

– продемонструвати розуміння матеріалу, уміти застосовувати риторичні комунікативні ситуації, володіти ораторськими прийомами літературної мови, основами техніки мовлення, послуговуватися загальними вимогами до усного спілкування.

Відповіді на запитання мають засвідчити розуміння матеріалу, вміння висловлювати власну оцінку тих чи інших подій та фактів.

ТИПОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Мовленнєвий етикет українського народу.
2. Словесні формули ввічливості в системі українського мовленнєвого етикету.
3. Закон моделювання аудиторії.
4. Стратегічний закон риторики.
5. Тактичний закон риторики.
6. Мовленнєвий закон риторики.
7. Закон ефективної комунікації.
8. Академічний жанр.
9. Соціально-побутовий жанр.
10. Лекційно-агітаційний жанр.
11. Дипломатичний жанр.
12. Рекламний жанр.
13. Військовий жанр.
14. Телефонна розмова менеджера.
15. Публічний виступ.
16. Загальні вимоги до усного спілкування.
17. Ораторське мистецтво у Стародавній Греції.
18. Ораторське мистецтво у Стародавньому Римі.
19. Витоки Давньоукраїнського красномовства.
20. Культура управління.
21. Красне слово Т. Г. Шевченка — взірець ораторського мистецтва.
22. Риторичні комунікативні ситуації: вітання, запрошення.
23. Риторичні комунікативні ситуації: побажання, вітання.
24. Риторичні комунікативні ситуації: подяка, зауваження.
25. Риторичні комунікативні ситуації: зауваження, побажання.

26. Звуки Г та Ґ.
27. Українські звуки ДЖ та ДЗ.
28. Два звукові значення літери В.
29. Тверда вимова звука Р наприкінці слова та складу.
30. Шиплячі приголосні. Вимова звука Ч в українській та російській мовах.
31. Підготуйте короткий текст на тему: «Чи потрібна риторика сучасному студентові?»»
32. Підготуйте короткий текст на тему: «Яким я хочу бачити ВНЗ майбутнього?»»
33. Підготуйте короткий текст на тему: «Яким повинен бути менеджер?»»
34. Підготуйте короткий текст на тему: «Науково-дослідницька діяльність сучасного студента?»»
35. Підготуйте короткий текст на тему: «Мистецтво в моєму житті».
36. Підготуйте короткий текст на тему: «Чим мені близька музика?»»
37. Підготуйте короткий текст на тему: «Що таке престижна професія?»»
38. Підготуйте короткий текст на тему: «Література у житті молодої людини».
39. Підготуйте короткий текст на тему: «Що Ви знаєте про архітектуру рідного міста?»»
40. Підготуйте короткий текст на тему: «Любити треба вміти».
41. Підготуйте короткий текст на тему: «Чи зможе краса врятувати світ?»»
42. Підготуйте короткий текст на тему: «Які ми – сучасні студенти?»»
43. Підготуйте короткий текст на тему: «Що означає бути моральним?»»
44. Підготуйте короткий текст на тему: «На які цінності потрібно орієнтуватися сучасній молоді».
45. Підготуйте короткий текст на тему: «Чи знаємо ми свою національну культуру?»»
46. Підготуйте короткий текст на тему: «Що означає бути інтелігентною людиною?»»
47. Підготуйте короткий текст на тему: «Релігія в житті людини».
48. Підготуйте короткий текст на тему: «Україна багата на таланти».

49. Підготуйте короткий текст на тему: «Рушник в українських обрядах та звичаях».
50. Підготуйте короткий текст на тему: «Мій життєвий вибір».
51. Підготуйте короткий текст на тему: «Перлина в духовному набутку української нації – українська народна пісня».
52. Підготуйте короткий текст на тему: «Традиції і звичаї – духовна спадщина українського народу».
53. Підготуйте короткий текст на тему: «Як відчувати себе щасливим?»
54. Підготуйте короткий текст на тему: «Як позбавитися шкідливої звички».

Література

Основна

1. Бортун К. О., Козловська Д. В. Основи красномовства. Матеріали для самостійної роботи студентів: практикум. Вінниця: Документ Принт, 2019. – 104 с.
2. Колотілова Н. А. Риторика: Навч. посібн. – К.: Центр учб. літератури, 2017. – 232 с.
3. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Основи красномовства: [навч. посіб.]. Вінниця: Документ Принт, 2017. – 112 с.
4. Красномовство: навч. посіб. / М. Фенко, З. Мацюк. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – 252 с.
5. Куньч З., Городиловська Г., Шмілик І. Риторика. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 496 с.
6. Риторика: Навчально-методичний посібник з курсів «Основи риторики» та «Професійна риторика» / Укл. Гузенко І. І. – Львів, 2014. – 328 с.

Допоміжна

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика. – Львів, 2001.
2. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Підручн. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 384 с.
3. Вандишев В. М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.
4. Гах Й. М. Етика ділового спілкування: навч. посібн. / Гах Й. М. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 160 с.
5. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування: навч. посібн. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Зусін В. Я. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 224 с.
6. Калашник Г. М. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету: навч. посібн. / Калашник Г. М. – К.: Знання, 2007. – 143 с.
7. Корняка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
8. Коваленко С. М. Сучасна риторика: Навчально-практичний посібник. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 184 с.

9. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування: навч. посібн. / Кубрак О. В. – Суми: Університетська книга, 2002. – 288 с.
10. Культура української мови: Довідник / За ред. В. Русанівського. – К., 1990.
11. Мартиненко М. М. Основи менеджменту: підручн. / Мартиненко М. М. – К.: Каравела, 2005. – 496 с.
12. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Підручник. – К.: Вища школа, 2006. – 310 с. 7.
13. Онуфрієнко Г. С. Риторика: Навч. посібн. – К.: Центр учб. літератури, 2008. – 592 с.
14. Олійник О. Б. Основи ораторської майстерності: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2010. – 181 с.
15. Олійник О. Б. Риторика: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2009. – 170 с.
16. Олійник О. Б. Сучасна ділова риторика: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2010. – 166 с.
17. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин: навч. посібн. / Палеха Ю. І. – К.: Кондор, 2008. – 356 с.
18. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. – Львів, 2001.
19. Сагач Г. М. Риторика. – К., 2000.
20. Сердюк О. Д. Теорія та практика менеджменту: навч. посібн. / Сердюк О. Д. – К.: Професіонал, 2004. – 432 с.
21. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера: навч. посібн. / Чайка Г. Л. – К.: Знання, 2005. – 442 с.

Інформаційні ресурси

1. Аристотель. Риторика // <http://lib.ru/POEEAST/ARISTOTEL/ritoriki.txt>
2. Бібліотека Львівського державного університету фізичної культури, м. Львів, вул. Костюшка, 11.
3. Демосфен // <http://www.orator.ru/demosfen.html>
4. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника НАН, м. Львів, вул. Стефаника, 2.
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Київ // <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Онуфрієнко Г.С. Риторика: <http://nashaucheba.ru/v56330/%D0>
7. Колотілова Н.А. Риторика: Навчальний посібник. [http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika - kolotilova na](http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika_-_kolotilova_na)
8. Мацько Л.І, Мацько О.М. Риторика // [http://pidruchniki.ws/00000000/ritorika/ritorika_ - _matsko_1_](http://pidruchniki.ws/00000000/ritorika/ritorika_-_matsko_1_)
9. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Риторика»: http://sites.znu.edu.ua/bank/index.php?action=url/view&url_id=1199
10. Ткаченко Л.П. Риторика як компонент освіти в давньому Римі http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Pfto/2010_9/files/pd910_03.pdf
11. Ораторське мистецтво (Н.П.Осипова, В.Д.Воднік та ін.) <http://books.br.com.ua/themes/7/322>.
12. Павленко Л. І. Ознаки діалогічного мовлення в публічних промовах (на матеріалі сучасної англійської мови) [Електронний ресурс] / Л. І. Павленко, О. О. Мангушева. - Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/1853/1/4.pdf>
13. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.] ; за ред. О. А. Кучерук. – Київ : КНТ, 2016. – 258 с.
- Підлісна Г.Н. Антична література // <http://www.twirpx.com/file/766286/>
14. Риторика Платона // <http://litirus.ru/lektsii/ritorika-platona.html>
20. Сагач Г. Риторика // [http://chtyvo.org.ua/authors/Sahach Halyna/Rytoryka/](http://chtyvo.org.ua/authors/Sahach_Halyna/Rytoryka/)
15. Сацюк О. В. Вплив античної риторичної науки на сучасні політичні промови // Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej3/txts/SOCIALNA/06-SACYUK.pdf>
16. Сербенська О. А. Інтерфедеми в усному публічному мовленні та способи їх подолання. URL: <http://www.franko.lviv.ua/lknp/mova/jur6/ser.htm>